

Index Initialis.

G	Rave Nobis .	18	P	Astorali officii .	12. 87. 149. 274
H	Is, qua .	138		Pastoris aeterni .	110. 154
I				Pro debito .	279
L	lius, qui .	15. 87	Q	Pro suscepti .	354
	In Apostolica .	205		Provida Romani .	38
	In conferendis .	362		Providentia Romani .	51. 309
	Indefesta Pastoralis .	298. 308		Prudentis Patrisfamilias .	90
	In eligendis .	145	R		
	In eminenti .	66. 162		Quamvis a Sede .	100
	Ingeni humeris .	240		Quia non solum .	49
	Injunctum Nobis .	175. 204		Quoniam Nos .	389
	In Principis .	214	R		
	In Sacrosancta .	201		Regimini, & curae .	70
	Inter ceteras .	104		Regimini universalis .	43. 127
	In sublimi .	116		Romani interest .	71
	In suprema .	207		Romani Pontificis .	394
	Inter assiduas .	215		Romanum Pontificem .	190
	In Throno .	97		Romanus Pontifex .	59. 77. 122. 155. 169. 212
	Inter multiplices .	125. 241. 247		279. 286. 397. 405.	
	Inter omnes .	299		Romanum decet .	50. 63. 244
L	icet alias .	391	S		
	Licet dudum .	113		Sacri Apostolatus .	160
	Licet sel. rec .	166		Santissimus D. N. D. .	276
	Licet, sicut .	156		Santissi. in Christo .	48. 192. 283. 310. 312. 368
M	irabilis Deus .	367		Sedis Apostolica .	10. 171. 239. 255. 399
				Sicut ad Sacrorum .	178
				Sicut ea, quae .	61
				Sinceritas Fidei .	3
				Sollicita nostrae .	290
				Super universas .	101. 157
				Superna providentia .	181
				Supra gregem .	281
N	E per praesertum .	85	V		
	Nuper siquidem .	68		Universis gregis .	120
				Volentes dilectos .	103
				Volentes opportune .	237
				Votis vestris .	17
				Ut ad Artis .	396
O	Nerosum supremi .	152			

PIUS IV.

PIUS QUARTUS
PAPA CCXXVI
ANNO CHRISTI MDLIX.

Die vigesima sexta Decembris anno 1559. electus est in Romanum Pontificem Joannes Angelus Tituli S. Prisca Cardinalis Medices Mediolanensis, qui Pius Quartus voluit appellari, & sacra Thiara redimitus est die 6. sequentis Januarii. Sedit in Pontificatu temporibus Caroli V. & Ferdinandi I. Imperatorum Annos V. Menses XI. dies XV. & IV. habitis Promot. XLVI. creavit Cardinales. Mortem obiit die 10. Decembris anno 1565. & sepultus est in Basilica Vaticana: ac postmodum Corpus translatum est ad Ecclesiam S. Mariae de Angelis in Thermis. Vacavit Sedes Dies XXVII.

PIUS PAPA QUARTUS
Motu proprio, &c.

Causa hujus
Cognitionis.

UM, sicut accepimus, non sine maxima animi nostri displicentia, etiam post publicationem cujusdam proclamationis, sive banni de expresse mandato nostro facti, & commissione venerabilis fratris nostri N. Hieronymi Episcopi Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

copi Martoratenensis, tunc Almae Urbis nostrae Gubernatoris, in locis consuetis publicati, avaritiam omnium malorum pessimum genus inter dilectos filios Almae Urbis nostrae praedictae Mercatores adeo serpsisse, atque in dies serpere, ut jam illorum unicuique brevi, & modico tempore proxima iactura ditescere in pecuniis Curialibus ejusdem Urbis, & praecipue Cisalpinis ad cambium, & recambium (ut vulgo dicunt) mutandis facillimus pateat aditus. Ita ut Dei timore postposito, animarumque suarum salutis, ac Christianae caritatis, & Evangelicae eruditionis, qua bona nobis a Deo collata indigentibus, nihil lucri inde sperantes caritative mutare monemur, penitus immemores, non solum ad pretium ejusdem Mercatoribus a summis Pontificibus nostris Praedecessoribus retroactis temporibus toleratum, suas pecunias ad cambium, & recambium hujusmodi Curialibus praedictis dederint, verum etiam in praesentiarum il-

A las

las ad longe majorem, & nimis excessivam, penitusque usurariam, ad Christianam profitentibus religionem sacris Canonibus interdicitam, atque damnatam summam dare conantur: unde evenit, ut plurimi dictae Urbis Curiales hic necessitate coacti, eisdem pecunias sub tam gravi fenore accipientes, & pro illorum amicis Mercatoribus praefatis fidejubentes, ac se in ampliori forma Camerae Apostolicae obligantes, tum ob varia itinerum pericula, tum etiam aeris diversis in locis intemperiem, pecunias, ut praemittitur, acceptas, eisdem Mercatoribus tempore convento, reddere nequeunt, maxima cum illorum iactura ad eorumdem Mercatorum importunitatem pluries, ut ajunt, recambiare coacti, & nonnulli etiam carceribus inhumaniter cum illorum ingenti tum corporis, & honorum, tum etiam honoris, & famae detrimento diuturno tempore detenti fuerint.

§.1. Nos igitur cupientes pro nostri Pastoralis officii debito praemisissis quantum cum Deo possumus, via celeri remedium aliquod adhibere, eorumdemque Mercatorum insatiabilis usurae pravitati, eorumque animarum salutis, & mercantilis exercitii fidelitati, Curialiumque praedictorum tam enormibus lesionibus, atque incommoditatibus paterno affectu opportune consulere, Motu simili, &c. Dilecto filio dictae Urbis nostrae moderni Gubernatori, ut ad Camerae Apostolicae Commissarii generalis, necnon partis laesae querelam seu instantiam, omnibus, & singulis Mercatoribus Rom. Cur. sequent. in posterum a die datae praesentium sub majoris excommunicationis latae sententiae, ac duorum millium ducatorum auri in auro eidem Camerae irremissibiliter applicandorum ipso facto incurrendis poenis, a dictae Urbis Curialibus quibuscumque ratione quarumcumque obligationum etiam in ampliori forma Camerae tam principali, quam accessorio, & fidejussorio respective nominibus factarum, & deinceps quomodolibet stendarum, pro pecuniis ad cambium, & recambium hujusmodi sic usurarie, & malo modo acceptis, & accipiendis, ac in partibus non solutis, aut non solvendis, ultra summam convenientem, quae Mercatoribus realibus, qui vera camba realia, & non sic faciunt, de jure, & stylo mercantili vere deberentur, hic in Curia petere, exigere, aut eosdem Curiales via juris obligationum etiam in forma dictae Camerae celebratarum, & celebrandarum vigore, seu praetextu cogere, seu cogi, aut excommunicari, &c. vel alias quomodolibet in eorum personis, & bonis molestari, seu inquietari facere audeant, vel praesumant, districtius sub poena, quae in Constitutionibus Marchiae contra usurarios statuitur, & aliis suo arbitrio moderandis poenis inhibeat. Necnon quascumque obligationes etiam in praefata forma Camerae occasione quarumcumque partitarum pecuniarum ad cambium, & recambium hujusmodi a praedictis Mercatoribus cum eisdem Curialibus quomodolibet factas, & quas Mercatores ipsi a praedictis

Facultas Gubernatoris, coercendi Mercatores Urbis exercentes camba illicita, & infligendi poenas hic expressas, & contentas in Constitutionibus Marchiae contra usurarios.

Curialibus tamquam principalibus, seu fidejussoribus hic in Urbe post dictum bannum dumtaxat repetierunt, & exegerunt, & recuperarunt, ac pro non solutis exigere, & recuperare intendunt, cum camba hujusmodi sicca, vel non realia a sacris Canonibus prohibita sint, usurarias, pravas, iniquas, detestabiles, interdicitas, & damnatas, ac quascumque obligationes etiam in forma praefata Cam. Apost. post dictum bannum dumtaxat desuper illarum occasione factas, nullas, & invalidas existere auctoritate nostra decernat, & declaret, totamque summam principalem per eosdem Mercatores exactam, & recuperatam, juxta formam dictorum bannimentorum, ex nunc ipso facto eidem Camerae Apost. parti vero laesae id quod ultra praedictam summam principalem in cambiis, & recambiis, &c. a dictis Mercatoribus irremissibiliter exigendam, recuperandam, & restituendam applicet, & eosdem Mercatores juxta Constitutiones praedictas Marchiae condemnet.

§.2. Cum potestate eosdem Mercatores, & eorum quemlibet, omnesque alios, & singulos sua communiter, vel divisim quomodolibet interesse putantes, in dicta Curia, & extra eam citandi, ac quibus & quoties inhiendum erit, etiam sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententias, censuris, & poenis, etiam pecuniariis ejusdem Gubernatoris arbitrio moderandis, & applicandis inhiendi, inobedientesque, & rebelles quoscumque sententias, censuras, & poenas hujusmodi incidisse, & incurrisse declarandi, aggravandi, reagravandi, & interdicendi, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii saecularis auxilio. Necnon super praemisissis omnibus summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, seu tela judiciaria, singulis diebus, & horis, praeterquam in honorem Dei ferriatis procedendi, dictosque Mercatores, & eorum quemlibet ad exhibendum quoscumque libros etiam rationum via juris, & sub eisdem censuris, & poenis compellendi, ceteraque alia faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi, quae in praemisissis omnibus, & circa ea omnia necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna committimus, & mandamus.

§.3. Praemisissis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, consuetudinibus, capitulationibus, & pactis, necnon obligationibus etiam in dicta forma Camerae, etiam juramento, &c. vallatis, ac Palatii, Curiae, ac Mercatorum, & hujusmodi stylo, necnon partitis, libris, & rationibus, ac computis desuper quomodolibet factis, & quibusvis licentis forsan dictis Mercatoribus per quoscumque etiam nostros majores Officiales, etiam Urbis Gubernatores concessas, quas contra expressam mentem nostram factas esse declaramus, ceterisque in contrarium quomodolibet facien., non obstantibus quibuscumque, Mercatorum, & Curialium hujusmodi nomina, cognomina, & qualitates, & pecu-

Et contra eosdem summarie, &c. procedendi.

Clausulae de rogatorio.

pecuniatum, & creditorum quantitatem, aliorumque hic forsan de necessitate exprimi necessarium tenores, continentias, formas, & compendia pro plene & sufficienter expressis habentes.

§.4. Praesentisque nostri Motus proprii solam signaturam absque illius registratura sufficere, & ubique fidem facere tam in iudicio, quam extra, attento quod in Urbe.

§.5. At juxta illius formam & tenorem per quoscumque Judices &c. sublata &c. iudicari &c. debere. Nec de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae defectu ullo umquam tempore notari, aut impugnari posse. illiusque copiae per unum ex nostris Curforibus cum originali auscultate, & Mercatoribus, aliisque personis, & iudicibus praesentata, vim validae, & efficacis inhibitionis habeant, ac si originale hoc praesentatum foret, quacumque regula, sive Constitutione in contrarium forsan edita nequaquam obstante.

Sola signatura sufficit.

Clausulae praeservativae.

Pape subscr.

Placet Motu proprio I.

II.

Francisco II. Regi Francorum confirmat, & concedit ad vitam jus nominandi ad Ecclesias, Monasteria, & Prioratus nonnulli Regni, Delphinatus, Comitatus Viennen., Valentinen. &c. juxta tamen statuta in Concordatis inter Franciscum I. Regem, & Leonem X. Papam.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Charissimo in Christo filio Francisco Francorum Regi Christianissimo, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Incertitas fidei, & devotionis affectus, quos a die tuae ad regale fastigium assumptionis erga Romanam Ecclesiam, & hanc Sanctam Sedem Apostolicam, diversos abusus tempore tuorum tam in ipso Regno, quam Ducatu Britanniae, & Provinciae Provinciae, ac certis aliis locis tuo temporali dominio subiectis Praedecessorum in eandem Ecclesiam, & Sedis praedictae attentatos, ac auctoritatem, & jurisdictionem Romani Pontificis, ac Ecclesiae, & Sedis hujusmodi in Ducatu Provinciae, & locis praedictis plenarie restituendo, illosque alacriter defendendo & conservando; aliasque de Nobis, & dictis Ecclesiam, ac Sede Vicariis modis bene mendo jugiter praestitisti; Nos quodammodo impellunt, ut, quae clarae memoriae Francisci Avo, & similis memoriae Henrico genitori tuis Francorum Regibus a dicta Sede concessa fuerunt, etiam tibi favorabiliter concedamus.

§.1. Dudum siquidem, postquam fel. rec. Leo Papa X. Praedecessor noster ex cer. Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

Francisci Regis erga Romanam Ecclesiam merita recenset.

Leo X. Pragmaticam Sanctionem in-

validans Regi Franciae jus nominandi concessit ad Cathedralis, & Metropolitanas, ac Monasteria. Vide Concordata Leon. X. T. III. P. III. pag. 430.

tis tunc expressis rationabilibus causis de fratrum suorum consilio, & unanimi consensu, ac certa ejus scientia, & potestatis plenitudine, inter alia per suas literas statuerat, & ordinaverat, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus loco certae Constitutionis in Regno Franciae vigentis, quae pragmatica vocabatur, ac omnium, & singulorum Capitulorum in ea contentorum Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis in dicto Regno, & Delphinatu, ac Comitatu Viennen., & Valentinen. tunc, & pro tempore, etiam per cessionem in manibus ipsius Leonis Praedecessoris, & Successorum suorum Romanorum Pontificum canonice intrantium sponte factam vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem, seu postulationem futuri inibi Praelati procedere non possent, sed illarum occurrente vacatione Rex Franciae pro tempore existens unum gravem Magistrum, seu Licentiatum in Theologia, aut in utroque, seu altero iurum Doctorum, aut Licentiatum in Universitate famosa, & cum riguroso examine, ac in vigesimo septimo suae aetatis anno ad minus constitutum, & alias idoneum infra sex menses a die vacationis Ecclesiarum earundem computandos eidem Praedecessori, & Successoribus suis Romanis Pontificibus, seu dictae Sedi nominare, ac de persona per Regem hujusmodi nominata per Praedecessorem, & Successores, seu Sedem hujusmodi provideri, & si contingeret praefatum Regem personam taliter non qualificatam ad dictas Ecclesias sic vacantes nominare, per Praedecessores, & Successores, seu Sedem praedictam de persona sic nominata eisdem Ecclesiis minime provideri deberet, sed teneretur idem Rex infra tres alios menses a die reculationis persona nominata non qualificatae sollicitatori nominationem non qualificatam prosequenti consistorialiter facta intimanda computandos, alium supradicto modo qualificatum nominare. Alioquin Ecclesiae sic vacanti per Praedecessorem, & Successores, seu Sedem hujusmodi de persona, ut praefatur, qualificata, nec non Ecclesiis per obitum apud Sedem praedictam vacantibus semper nulla dicti Regis praecedente nominatione libere provideri possent: decernens electiones contra praemissa attentatas, ac provisiones per eum, & Successores, seu Sedem hujusmodi aliter factas nullas, & invalidas existere: Consanguineis tamen praefati Regis, ac personis sublimibus ex causa rationabili, & legitima in nominatione, ac literis Apostolicis exprimentis: nec non Religiosis mendicantibus reformatis eminentis scientiae, & excellentis doctrinae, qui juxta sui Ordinis regularia instituta ad gradus hujusmodi assumi non possent, sub prohibitione praemissa minime comprehensis; sed de eorum personis dictis Ecclesiis pro tempore vacantibus ad dicti Regis nominationem per Praedecessorem, & Successores, seu Sedem hujusmodi libere provideri possent; Monasteriis vero, & Prioratibus con-

AN. CH. 1559. validans Regi Franciae jus nominandi concessit ad Cathedralis, & Metropolitanas, ac Monasteria. Vide Concordata Leon. X. T. III. P. III. pag. 430.

ventualibus, & vere electivis, videlicet in quorum electionibus forma capitali: *Quia propter* servari & confirmationem electionum hujusmodi solemniter peti consueverant in Regno, Delphinatu, & Comitatu hujusmodi tunc, & pro tempore etiam per similem cessionem vacantibus, illorum conventus ad electionem, seu postulationem Abbatis, seu Prioris procedere non possent, sed idem Rex illorum occurrentes hujusmodi vacatione Religiosum ejusdem Ordinis in etate viginti trium annorum ad minus constitutum, infra simile tempus sex mensium a die vacationis Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi computandorum Prædecessori, & Successoribus, aut Sedi hujusmodi nominare, & de persona per Regem hujusmodi Monasterio vacanti nominata per Prædecessores ac successores, & Sedem hujusmodi provideri; Prioratum vero personæ ad illum per eundem Regem nominate conferri deberet; si vero idem Rex Presbyterum secularem, aut Religiosum alterius ordinis, vel minorem viginti trium annorum, seu alias inhabilem Prædecessori, aut Successoribus, seu Sedi prædictis infra dictum semestre nominaret, talis nominatus recusari, & nullatenus sibi provideri deberet; sed Rex ipse infra trimestre a die recusatationis supradicto modo intimandæ computandum alium supradicto modo qualificatum eidem Monasterio, seu Prioratui, tunc vacanti nominare, & de persona ad Monasterium nominata illi providere; ad Prioratum vero nominato prioratus ipse per eosdem Prædecessores, & Successores, aut Sedem prædictam conferri deberet: alioquin dictis novem mensibus effluxis, nulla, seu de persona minus idonea, & modo præmissa non qualificata facta nominatione, ac etiam de vacantibus apud Sedem prædictam semper, vel nulla dicti Regis expectata nominatione per Prædecessorem, & Successores, seu Sedem præfatos Monasteriis provideri: Prioratus vero personis, ut præfertur, qualificatis dumtaxat conferri libere possent. Electiones autem, & illarum confirmationes, necnon provisiones per Prædecessorem, & Successores, ac Sedem hujusmodi contra præmissa pro tempore factas nullas, irritas, & invalidas esse decreverat: non intendens per præmissa in aliquo præjudicare Capitulis Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum, & Prioratum privilegia a Sede prædicta proprium eligendi Prælaturam obtinentibus, quominus ad electionem ipsorum Episcoporum, & Abbatum ac Priorum juxta privilegia eis concessa libere procedere possent juxta formam in eorum privilegiis contentam: Et si in eorum privilegiis forma aliqua expressa non foret, tunc formam Concilii Generalis dicti Capituli *Quia propter* servare tenerentur, dummodo de privilegiis illis concessis hujusmodi per literas Apostolicas, seu alias authenticas scripturas doceretur, omni alia specie probationis in eo adempta. Et volens, quod si dictus Franciscus Rex literas ipsius Prædecessoris

super statuto, & ordinatione prædictis tunc confectas, ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari cum effectu non faceret: eadem literas, & inde sequuta quæcumque cassâ, & nulla, nulliusque roboris, vel momenti forent.

§.2. Et pia memoriæ Clemens Papa Septimus etiam Prædecessor noster ad tollendum certa tunc expressa inconvenientia, & ex certis aliis tunc expressis etiam rationabilibus causis de Fratrum suorum consilio, & assensu privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum a Conventibus Monasteriorum, præterquam eorum, quæ per generales suorum ordinum regebantur, seu regi consueverant, & prioratum conventualium, electivorum Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælaturam concessa, quandiu dictus Franciscus Rex vitam duceret in humanis, ad hoc ut Canonici Ecclesiarum, & Religiosi Monasteriorum, ac Prioratum conventualium electivorum hujusmodi se tales virtutibus, & moribus præstare studerent, & mererentur, in Archiepiscopos, & Episcopos Ecclesiarum, & Abbates Monasteriorum, & Priores prioratum hujusmodi illorum occurrente vacatione ab eodem Francisco Rege eidem Clementi Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti nominari per suas literas suspenderat, & eidem Francisco Regi quandiu viveret, dumtaxat personas idoneas, ac juxta concordata prædicta qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria præterquam ea, quæ per dictos generales regebantur, seu regi consueverant; nec non prioratus hujusmodi pro tempore vacantia Clementi Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti præfatis modo, quo supra in concordatis prædictis nominandi licentiam, & facultatem concesserat, decernens ex tunc electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones, nec non nominationes contra præmissa attentatas, ac provisiones, commendas, & alias dispositiones per Clementem Prædecessorem, & Romanum Pontificem, seu Sedem prædictas pro tempore factas, ac inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

§.3. Et postmodum dictus Henricus Rex eodem Francisco Rege ab hac luce subtracto recolendæ memoriæ Paulo Papa III. similiter Prædecessori nostro statim non solum per suas literas significasset, verum etiam per suum tunc apud ipsum Paulum Prædecessorem, & dictam Sedem Oratorum exponi fecisset, quod cause, propter quas præfatus Clemens Prædecessor privilegia prædicta suspenderat, ac eodem Francisco Rege, quandiu viveret, ad Ecclesias, & Monasteria, ac Conventuales, & electiones prioratus privilegia prædicta habentibus personas idoneas, ut præfertur, nominandi licentiam, & facultatem concesserat etiam tunc

Clemens VII. simile Privilegium concessit Francisco I. Regi, exceptis Monasteriis, quæ per Generales Ordinum gubernari solent.

Confirmatum postea Henrico IV. Regi a Paulo III.

tunc dubant, seu quod durare possent, verisimiliter formidabatur; Et propterea ab eodem Paulo Prædecessore instantè requisivisset, ut ex eisdem causis privilegia prædicta de novo ad vitam suam suspendere, ac sibi quandiu viveret, personas idoneas, ac juxta statutum Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria, necnon conventuales, & electivos Prioratus Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum privilegio proprium eligendi Prælaturam suffulto pro tempore vacantia eidem Paulo Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti, aut eidem Sedi modo in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concedere vellet. ipseque Paulus Prædecessor causas in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi expressas per nonnullos S.R.E. Cardinales diligenter examinari, & considerare fecisset, & eas si in facto consistere graves, & ad suspensionem, ac licentiæ, & facultatis concessionem hujusmodi urgentes invenisset, volens de earum subsistentia plenius informari, & ne interim aliqua ex inconvenientibus in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi narratis subsequerentur, opportune providere; privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, seu regi consueverant, ac Conventualium, & electivorum Prioratum Regni, Delphinatus & Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælaturam concessa ad annum a die obitus præfati Francisci Regis reassumptæ per dictum Henricum Regem Regni Franciæ administrationis computandum vivæ vocis oraculo suspenderat: decernens ex tunc electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones contra præmissa attentatas, ac dicto tempore durante factas, & inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore: ac irritum & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, & successive Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine privilegia Capitulis, & Conventibus prædictis, ut præfertur, concessa ad annum, ut præmittitur, computandum juxta suspensionem per ipsum Paulum Prædecessorem vivæ vocis oraculo, ut præfertur, factam per quasdam de novo suspenderat, ac eidem Henrico Regi ad eundem annum dumtaxat personas idoneas, ut præfertur, qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria tam vacatura, quam etiam ex tunc, non tamen ea, quæ per eorum Generales regebantur, seu regi consueverant, nec non Prioratus hujusmodi pro tempore vacantia eidem Paulo Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti, seu Sedi prædictæ modo, & forma præmissis nominandi licentiam, & facultatem concesserat, decernens electiones, & postulationes, ac illarum forsan subssecutas

confirmationes, & admissiones contra præmissa a die obitus ejusdem Francisci Regis, seu assumptæ administrationis Regni hujusmodi citra attentatas, & in posterum attendandas, & provisiones, commendas, & alias dispositiones per Paulum Prædecessorem, & Romanum Pontificem, seu Sedem prædictas a dicta die citra, & eodem anno durante factas, & faciendas, ac inde secuta, quæcumque nullius roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, & deinde annum prædictum ad tres per alias primo, & successive ad alios duos a fine anni, & trium mensium prædictorum respective computandos per alias, & postremo ad totum mensem Decembris anni millesimi quingentesimi quadagesimi octavi tunc proxime futuri per reliquas suas in forma Brevis literas Motu simili extenderat, & prorogaverat.

§.4. Et successive similis memoriæ Julius Papa Tertius similiter Prædecessor noster volens de subsistentia causarum hujusmodi informari, & ne interim Ecclesiæ, & Monasteria, ac Prioratus sub singulis literis prædictis comprehensa, si vacarent, diutinæ vacationis exponerentur incommodis, providere; Privilegia Capitulis Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, & regi consueverant, ac Prioratum Conventualium, & Electivorum Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælaturam concessa ad quatuor menses ex tunc computandos per quasdam suspenderat, & præfato Henrico Regi ad eosdem quatuor menses dumtaxat personas idoneas, ac juxta Statutum, & ordinationem Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum non tamen ea, quæ per dictos Generales regebantur, seu regi consueverant, nec non Prioratus hujusmodi pro tempore vacantia eidem Julio Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti modo in Statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concesserat: decernens ex tunc quæcumque electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones dicto quadrimestri durante attendandas, & provisiones, præfectiones, commendas, ac alias dispositiones per eundem Julium Prædecessorem, & Romanum Pontificem, ac Sedem præfatas faciendas, & inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari: & postremo suspensiones, ac licentiæ concessionem per dictum Julium Prædecessorem, ut præfertur, factas, nec non decretum super inde adjectum, ac super illis confectas literas hujusmodi ad alios duos menses a fine

In dultum hujusmodi Nominationum, proccogatum a Julio III. Papa diversis desuper expeditis Brevis.

fine dictorum quatuor mensium computandos per alias ejus in forma Brevis literas extenderat, & prorogaverat. Cum ipse Julius Prædecessor tam per ejusdem Henrici Regis literas, quam per suum tunc apud ipsum Julium Prædecessorem, & dictam Sedem Oratorem de præmissis omnibus informatum causas in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi expressas adhuc tunc subsistere comperisset, habita semper super his cum Venerabilibus Fratribus nostris tunc suis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, matura discussione, & diligenti examine, ac de eorum consilio, & unanimi consensu privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, seu regi consueverunt, ac Prioratum Conventualium, & electivorum hujusmodi eligendi sibi Prælatum, concessa a die ultima dicti mensis Decembris citra juxta Clementis hujusmodi formam semper suspensa remansisse: Nec non electiones, & postulationes contra præmissa pro tempore attentatas, & factas nullius roboris, vel momenti fuisse, & fore decernens, & declarans, privilegia Capitulis Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum, & Conventuum, Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, & regi consueverunt, ac Electivorum Regni, & Delphinatus, ac Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa, quandiu ipse Henricus Rex vitam duceret in humanis, per ejus literas suspendit; & eidem Henrico Regi, quandiu viveret dumtaxat, personas idoneas, ac juxta Statutum, & ordinationem Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum non tamen ea, quæ per dictos Generales regebantur, seu regi consueverunt, nec non Prioratus hujusmodi pro tempore vacantia eidem Julio Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti modo in Statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concessit: decernens ex tunc quascumque electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones, nec non nominationes contra præmissa attentatas, & in posterum attentandas, ac provisiones, præfectiones, commendas, & alias dispositiones per Julium Prædecessorem, & Romanum Pontificem, ac Sedem præfatos faciendas, ac inde sequuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, prout in singulis literis Prædecessorum hujusmodi plenius continetur.

Franciscus Rex Pio Pontifici per Li-

§.5. Cum autem postmodum dicto Henrico Rege ab hac luce substracto, per Vene-

rabilem Fratrem nostrorum Philibertum, Episcopum Engolismen. Oratorem tuum apud Nos, qui recolendæ memoriæ Paulo Papa Quarto similiter Prædecessore nostro, sicut Domino placuit, de medio sublato divina favente clementia ad Summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, destinatum. Nobis exponi feceris causas, propter quas præfatus Clemens Prædecessor privilegia prædicta suspenderit, & eidem Henrico Regi, quoad viveret, ad Ecclesias, & Monasteria, ac Conventuales, & electivos Prioratus privilegia prædicta, ut præfertur, habentia personas idoneas nominandi licentiam, & facultatem concesserat, adhuc durent: Tuque pro filiali obedientia, qua Nos, & dictam Sedem prosequeris, dictas literas modo, & forma quibus concessa fuerunt, inviolabiliter observare, ac in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis observari facere, & pro illarum observantia tuas patentes literas similes eis, quas præfatus Henricus Rex ad dictum Julium Prædecessorem transmisserat, quarum tenore de verbo ad verbum signis, & caracteribus omittis præsentibus inferi fecimus, infra sex proxime futuros, & infra alios sex ex tunc immediate sequentes menses de literarum Prædecessoris hujusmodi in dictis Regno, & Delphinatu, ac Comitatu usu, & viridi observantia plenam fidem facientibus, alias tuas patentes literas ad Nos, & Sedem eandem transmittere intendas, & propterea a Nobis instantè requiseris, ut privilegia prædicta ad vitam tuam suspendere, ac Tibi, quoad vixeris, personas idoneas, ac juxta Statutum Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria, nec non Conventuales, & electivos Prioratus Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum privilegio proprio eligendi Prælatum suffulta pro tempore vacantia Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti, aut Sedi prædictæ modo in Statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concedere vellemus.

§.6. Nos qui de præmissis omnibus informati causas in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi expressas adhuc subsistere comperimus volentes inconvenientibus prædictis occurrere, ac sperantes, quod Tu, sicut hætenus fecisti, in nominandis personis ad Ecclesias, & Monasteria, ac Prioratus hujusmodi sis semper præ oculis Deum habiturus, & conscientiam tuam læsus non sis, habita super his cum fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus matura discussione, & diligenti examine, ac de eorum consilio, & unanimi consensu singularum literarum Prædecessorum hujusmodi veriores tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur præsentibus, pro expressis, & insertis habentes, ac privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum, non tamen eorum, quæ per Generales suorum Ordinum reguntur, & regi consueverunt, ac Prioratum

Iisdem itaque subsistentibus Pius hujusmodi jus Franciscus II. Regi ad ejus vitam concedit, & confirmat.

teras, & Oratorem exponit, adhuc subsistere causas, propter quas Capitulum, & Monasteriorum privilegia eligendi sibi Prælatos, suspendi debeant, sicut; suis Prædecessoribus concessis nominandi confirmari petit.

Conventualium, & electivorum hujusmodi eligendi sibi Prælatum concessa a die ultima dicti Mensis Decembris citra juxta literarum Clementis Prædecessoris hujusmodi formam semper suspensa remansisse, necnon electiones, & postulationes contra præmissa pro tempore attentatas, & factas nullius roboris, vel momenti; nominationes vero personarum idonearum, ut præfertur, qualificatarum ad Ecclesias, & Monasteria non tamen ea, quæ per eodem Generales reguntur, seu regi consueverunt, necnon Prioratus hujusmodi, quæ hætenus vacarunt, per Te a die obitus dicti Henrici Regis eidem Paulo IV. Prædecessori, ac Nobis, & Romano Pontifici, seu Sedi præfate modo in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contentis factas perinde, ac si personas ipsas ad Ecclesias, & Monasteria, ac Prioratus hujusmodi, ut præfertur, nominandi licentia, & facultas per Paulum IV. Prædecessorem hujusmodi tunc concessa fuisset validas, & efficaces fuisse, esse, & fore decernentes, & declarantes, privilegia Capitulis Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum Ordinum reguntur, & regi consueverunt, ac Prioratum Conventualium, & electivorum Regni, Delphinatus, ac Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa, quandiu vitam duxeris in humanis, dicta auctoritate, tenore præsentium, ac ex scientia, consilio, & assensu prædictis suspendimus, & Tibi quandiu vitam duxeris in humanis dumtaxat, personas idoneas, ac juxta statutum, & ordinationem Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria, non tamen ea, quæ per dictos Generales reguntur, seu regi consueverunt, necnon Prioratus hujusmodi Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum pro tempore vacantia Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti modo in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi, eidem auctoritate, & licentia, ac consilio, & assensu licentiam, & facultatem concedimus.

Electioes si per Capitula, & Monasteria fieri conringat, nullas esse declarat.

§.7. Decernentes ex nunc quascumque electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones, necnon nominationes contra præmissa attentatas & in posterum attentandas, ac provisiones, præfectiones, commendas, & alias dispositiones per Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, & Sedem præfatos faciendas, ac inde sequuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari.

Contrariis derogat.

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ singuli Prædecessores præfati in singulis eorum literis prædictis voluerunt non obstat, quæ ac si de verbo ad verbum

infererentur præsentibus pro repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.9. Volumus autem, quod statutum, & ordinationes Leonis Prædecessoris hujusmodi, ac alia in singulis literis prædictis, ac præsentibus contenta, ac per ipsum Henricum Regem promissa, & in patentibus literis prædictis contenta in omnibus, & per omnia juxta illorum tenores plenarie, & cum effectu in Regno, & Delphinatu, ac Comitatu præfatis, ac alias, ubi opus fuerit, observare, ac observari facere, & infra sex proxime futuros Tuas patentes literas ratificationis, & acceptationis omnium, & singulorum, tam in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris, quam in patentibus literis prædictis contentorum, & infra alios sex menses ex tunc immediate sequentes Tuas patentes literas ratificationis, & acceptationis omnium, & singulorum tam in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris, quam literis patentibus prædictis contentorum prædictorum in Regno, & Delphinatu, ac Comitatu præfatis observantur, & in viridi observantia existant, plenam fidem de hujusmodi observantia per eas faciendo ad Nos, & Sedem eandem transmittere omnino tenearis, alioquin primo, & ultimo dictis sex mensibus elapsis, ac inde toties quoties illa, aut eorum aliqua, ut præfertur, non observari, aut in viridi usu non esse, sed ex eis aliquid detrahi contigerit, præsentibus literas, ac omnia & singula privilegia, & indulta prædicta, ac inde sequuta quæcumque resoluta, revocata, cassa, extincta, & annullata, nec non irrita, & inania, ac nullius efficaciar, roboris, vel momenti sint, & esse censentur, prout Nos illa in hujusmodi eventum, ex nunc, pro ut, ex tunc, & contra eisdem auctoritate, tenore, & scientia, ac consilio, & assensu revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, ac revocata, cassata, annullata, ac irrita, & inania fore, & esse, sicque judicari debere, etiam irritum, & inane quidquid fecus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari, decernimus, & declaramus.

Contenta in statutis Leonis X. servari mandata, & super eorum observantia literas patentes per Regem dari.

§.10. Tenor vero patentium literarum Henrici Regis hujusmodi sequitur, & est talis: Henricus Dei gratia Francorum Rex Universis præsentibus literas inspecturis salutem. Cum postquam Nos defuncto ejusdem memorie, Franciscus Francorum Rege Christianissimo genitore nostro cui per felicis recordationis Leonem X., & Clementem VII. seu alios Romanos Pontifices nulla nominandi ad Ecclesias Cathedralis, & Monasteria, seu alia Ecclesiastica beneficia certo modo qualificata in Regno Franciarum, ac certis aliis dominiis, nec non Ducatu Britannia, & provincia Provinciarum consentientia extra Romanam Curiam pro tempore vacantia privilegia, & indulta ad ejus vitam certis modo, & forma concessa fuerant, apud Sanctiss. Dominum Julium III. Pontificem maximum ad præsens regnantem pro similibus privilegiis, & indultis instans

Tenor literarum Henrici IV. Regis super observantia Co-ordinatorum Leonis X.

infiamemus, & a Sanctitate sua illa Nobis prout dicto genitori nostro concessa erant, nostra vita durante pariter concedi petere-
mus, pro parte ejusdem Sanctissimi Domini nostri, tam nostris apud Sanctitatem suam agentibus quam Nobis, per ejus Nuncios fuerit significatum, ut cum in dicto Regno Francie, ac Delphinatu, & Comitatu Viennen. & Valentin. ultra, & præter, & forsân contra tenorem concordatorum dudum inter dictum Franciscum Regem Genitorem nostrum, ac Leonem X., & Sedem Apostolicam præfatos initorum nonnulla in diminutionem, & præjudicium Ecclesiasticæ Libertatis, & auctoritatis Sanctæ Apostolicæ Sedis attentata esse, & continuo attentari reperirentur, pro nostra erga dictam Sedem devotione attentata hujusmodi impedire, & prohibere, ac ut sua Sanctitas, dictaque Sedes juxta dicta concordata pleno suo jure, & auctoritate uti, & frui valeat, providere fecerimus, unde re omni particulari in scriptis Nobis tradita, & ad nostram notitiam deducta, tam de juris debito, quam volentes Sanctitatem suam, dictamque Sedem Apostolicam non minori quam in privilegiis, & indultis Nobis concedendis prædictis benevolam, & gratam Nobis esse speramus, gratitudine, & benevolentia profèqui, in præmissis taliter providendum duximus. Sit ergo notum, quod Nos pro obedientia filiali, qua Sanctitatem suam prosequimur, ex plena nostra scientia, plenaria potestate, & auctoritate regia tenore præsentium diximus, & declaravimus dicimus, & declaramus nostram præcipuam voluntatem, & intentionem fuisse, & esse non transgredi, nec terminos, nec sensus dictorum concordatorum: itaque per præfatos declaramus. Nos omnino velle servare, & servari per nostros Officiales, ac subditos præfata concordata juxta illorum tenores, juxta quos tenores deinceps non intendimus nominare ad aliquod Monasterium, quod sit caput Ordinis, neque ad dignitates, in Cathedralibus, aut collegiatis, seu conventualibus Ecclesiis, nec ad Monasteria Monialium, neque ad Ecclesias, & Monasteria apud dictam Sedem vacantia, ipsis autem concordatis, & Privilegiis, quæ illorum vigore concessa sunt, non intendimus uti, seu illa habere locum in Britannia neque in Provincia Provincia, & si dictus Britannie Ducatus sit in nostra Regia corona unitus, sed tantum in dicto Regno Francie, & Delphinatu, & aliis locis in eisdem concordatis nominatim expressis, & specificatis, mandantes nostris dilectis, & fidelibus consiliariis nostrum consilium, privatam tenentibus, quatenus ipsi nostras præfatas declarationes, & voluntates receptas, & admittas manuteneant, custodiant, & observent, ac manuteneri, custodiri, & observari, ac vocatis, & adhibitis advocatis, & procuratoribus nostris fiscalibus in eorum authenticis, & publicis libris, & registris scribi, & annotari faciant, eisque præfatum Dominum nostrum Papam, Sanctamque Sedem Apostolicam, ac ejus Of-

ficiarios, Commissarios, & Deputatos plene, & pacifice gaudere, & uti permittant, absque eo quod illis aliquam desuper molestiam, perturbationem, ullumve impedimentum inferant, & si qua post præfatas approbationes, & registrationes contra præmissa facta sint, vel fuerint, a vestigio, & absque dilacione amoveant, eademque præmissa plene, & integre expedita in pristinum, & debitum statum restituant, seu restitui faciant, & nequa fiat difficultas, aut contraventio in observacione præfatis declarationis, & ut recidantur lites, & controversiæ, quæ in earundem observacione, aut interpretatione possent emergere, de plenitudine regie nostre potestatis, atque auctoritatis commisimus, & committimus per præfatos dictis nostris consiliariis nostrum secretum, & privatam consilium tenentibus cognitionem omnimodam controvertatam, contentionem, ac litium, quas super dictis observacione, & interpretatione præsentium posthac continget exoriri. Idque private ad omnes alias nostras jurisdictiones cujuscumque dignitatis, & auctoritatis existant, quibus Nos eadem Regie Potestatis plenitudine interdiximus, & interdiximus per præfatos omnem cognitionem, iudicium, & decisionem dictarum controversiarum, pro ut dictum est movendarum, sic enim Nobis fieri placet, in cuius testimonium præsentibus literis nostrum sigillum appendi iussimus; Datum apud Sanctum Germanum die vigesima nona mensis Julii anno domini millesimo quingentesimo quinquagesimo Regni autem nostri quarto.

Nulli ergo omnino hominum &c.
Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, quartodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno I.

Clausula.
Dat. die 19.
Januar. 1559.
An. I. Pont.

III.

Jurisdictione Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum Archihospitalis Pauperum infirmorum Incurabilium de Urbe.

Hujus Archihospitalis institutionem, & privilegia, attende in Const. XVI. Leonis X. Salvatoris. Tom. III. Par. III. fol. 418.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

AD caritatis, & misericordie opera Christi pauperibus in Archihospitali Incurabilium S. Jacobi in Augusta de Urbe, quæ maxima, & continua sunt, sine detrimento, vel intermissione exercenda, æquum est providere, ut illud ac pro ea famulantes, a noxis quantum potest liberentur.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, Archihospitali ipsam, ob lites, & quæstiones, quibus

Exordium.

Causa illius Constitutionis.

quibus ad diversa Urbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hereditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tam tangendo, quam defendendo, jugiter implicitum existit, quamplurima damna & incommoda patiatur, & impense lites valores rei, de qua ex tempore agendi sapenmero exuperent.

Advocatio causarum coram quocunque Judice, vertentium, Archihospitali S. Jacobi incurabilium de Urbe, & ejus Officialis quomodolibet contententium, & eorum commissi Cardinali pro tempore Procetori, qui summarie cognoscatur cum facultate.

§.2. Nos Archihospitali ipsam, in quo piissima caritatis, & misericordie opera, pauperibus Christi continuo impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis quantum possumus sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, inter dictum Archihospitali, sive dilectos filios Custodes, Officiales, ac Ministros Societatis ejusdem Archihospitalis, & quascumque alias etiam singulares personas, Universitates, Societates, & loca coram Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Regente, Præfidente, & Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Governatore, Senatore Urbis, illiusque Primo, & Secundo Collateralibus, ac Appellationum causarum Curie Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, & aliis quibuscumque Judicibus Ordinariis, & Delegatis, & causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nunc & pro tempore pendentes, super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus, Archihospitali, & Societatem, Officiales, lites consortes, & alios prædictos, tam conjunctim, quam divisim, ac tam active, quam passive, concernentibus, & ad Archihospitali, & Societatem quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia, inter illos, necnon alia æque, vel magis Pia loca, Universitates, & Collegia quomodocumque privilegiata, seu viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas cujuscumque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & nature existant, etiam præmissis expressis majores, quarum omnium statum, & merita, ac iudicium, & colligantium nomina, & cognomina, & qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimentia, præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, dummodo instructæ non sint, harum serie ad Nos advocamus, & dilectum filium nostrum, Bartholomæum, tit. S. Crucis in Hierusalem, Presbyterum Cardinalem della Creva nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem ejusdem Archihospitalis Judicem Ordinarium, & perpetuum ad prædictas, necnon quascumque alias similes, vel dissimiles causas, & causas civiles, criminales, & mixtas, ad Archihospitali, & Societatem hujusmodi pertinentes, tam per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu loca etiam privilegiata, &

exempta, tam active, quam passive, pro tempore movendas, juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem, tam Governatori, quam Regenti Cameræ Apostolicæ, seu Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulaverit, cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, & absque aliquorum terminorum substantialium observacione, aut alicujus Registri confessione, per se, vel alium, seu alios, audiendas, & sine debito terminandas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium per prædicta constituimus, & deputamus.

§.3. Et ad hunc effectum illi, etiam per alium, seu alios quoscumque, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, confito sibi prius, etiam summarie de non tuto accessu citandi, & monendi, existensque & prædictis, & quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & penis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi, sive ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhiberi, & in eventum non paritionis, contra inobedientes, ac rebelles, ad declarationem incurfus censurarum, & poenarum hujusmodi, illarumque aggravacionem, & alia juxta stylum, & morem dictarum Curiarum in similibus servari solita, ac alias prout sibi videbitur proceden, sententiamque, sive sententias debite executioni demandandi, sive demandari faciendi, contraditores quoscumque, & rebelles, per censuras, & poenas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris, & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachii secularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi, omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam, seu facultatem concedimus.

§.4. Decernentes Archihospitali, Societatem, ac ejus Officiales, & personas hujusmodi, ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram Bartholomæo Cardinali, & pro tempore Protectore prædicto conveniri, aut ad alios conveniendum, constringi non posse. Ac processus, sententias, & decreta, per alium, seu alios, tam ordinarios, quam delegatos in causis prædictis, quomodolibet pro tempore formatos, latis, & factas, cum inde sequentis quibuscumque nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore.

§.5. Præfatos quoque literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, similibus vel dissimilibus gratiarum, etiam per Nos, aut Successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos, & per regulas Cancellariæ Apostolicæ, pro tempore factas

In Curia & extra citandi, & inhibendi.

Annulatio processus aliorum Judicium.

Clausula præservative.

factas etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas esse, & censeri, nec eisdem presentibus per quascumque literas, & etiam quasvis regulas, generales, & speciales, & derogatorias derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, derogari posse, & si illis ullo umquam tempore ex aliqua, etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & huiusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas, & distinctas literas, eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, sive Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Æconomis Archihospitalis, & Societatis huiusmodi legitime intimata, & innovata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationem huiusmodi nemini suffragari.

Decretum irritans.

§.6. Sicque per quoscumque Iudices quasvis auctoritate fungentes, etiam prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, ubique iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane, si secus fuerit per his a quoquam quasvis auctoritate fungente, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausula derogatorie.

§.7. Non obstantibus præmissis, & felicis record. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate presentium, ad iudicium non trahatur, aliisque Constitutionibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, & Hospitalium, Ecclesiarum, Montasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quasvis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, conservatoriis, exemptionibus, & literis Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Iudicibus, Curis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, necnon reformationibus, etiam noviter factis, ac paribus motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus, quarum causæ huiusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per regulas generales idem importantes mentio, seu quasvis alia expressio

habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie, specialiter & expresse, ac eisdem motu, & scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, aut si prædictis vel quibusvis aliis, conjunctim vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad iudicium trahi non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem, ac quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ presentibus non expressa, aut totaliter non non inserta, jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valet quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§.8. Et quia difficile foret presentes literas ad singula loca, quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre, volumus, & prædicta auctoritate decernimus, quod illorum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis huiusmodi, seu persone in dignitate Ecclesiastica constituta, vel Curie etiam secularis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem presentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 22. mensis Januarii 1560. Pontificatus nostri anno I.

Fides transumptorum.

D.P. An.II. die 22. Jan.

IV.

Moderatio Constitutionis Pauli IV. editæ contra Religiosos apostatas, aut male translatos, vel extra claustra vagantes.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sedis Apostolicæ solertia dum ad salutarem quorundam remedium extracta, in eorum detrimentum vergere conspexit, ne quod illis profuturum maturitate summæ prodiisse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris provisionis operam afferre consuevit, prout in Domino conspexit salubriter expedire.

Exordium.

§.1. Dudum siquidem postquam fel. rec. Paulus Papa IV. Prædecessor noster, &c. Omittitur relatio Bullæ Pauli IV. Quoniam eam habemus in Tom. IV. part. I. fol. 343. Postquam num. 14.

Paulus IV. didicit Constit. de qua hic.

§.2. Cum autem, sicut accepimus, licet

1560.
In executionem autem n. d. d. Constit. Pauli IV. multæ literæ orate fuerunt, ex causis hic expressis.

et singule literæ prædictæ a zelo religionis ejusdem Prædecessoris emanarint, nihilominus cum post illarum publicationem per Ordinarios locorum ad earum executionem procedi coeptum foret, maximi in omnibus Regnis & Provinciis rumores, lites, & contentiones, ac gravia scandala multipliciter exorta fuerint, cum propter maximum ipsorum Apostatarum, & translatorum numerum, tum etiam ex quo multi prætenderent, vel prætendebatur damnari in dictis literis omnes fere uniformiter, nulla inter causam, & causam, ac lepram, & lepram differentia, & distinctione habita damnabantur, cum tamen plerique eorum prævis dispensationibus, & indultis, ac licentiis ab eorum Superioribus, & a Sede Apostolica ex iustis, & rationabilibus causis concessis muniti forent, & nihilominus quamplures ex eis zelo conscientie, aut poenitentia ducti, literis prædictis parere, & ad Monasteria, a quibus egressi fuerant, redire sese paratos exhiberent, sed ab eorum Superioribus nullatenus recipere, sicque ob eorumdem literarum rigorem magnis confusionibus involuti, ac miseris & calamitatibus oppressi, omnibus remediis destituti, an perpetuis censuris innodati, ciboque spirituali & temporali privati remanerent, ita quod vel fame perire, aut in extremam desperationem adduci cogentur, alique Christiani-deles ob magnam dictorum Apostatarum multitudinem vix eorum conversationem effugere, & exinde excommunicationis incursum evadere possent, & propterea verisimile sit: quod si bonitati divinæ ejusdem Prædecessoris vitam paulo ulterius progrogare placuisset, ipsem literas suas huiusmodi zelo charitatis, ut par erat, ad justam moderationis formam, & æquitatem reduxisset.

Ideo hic Pontifex absolvit omnes Apostatas, & translatos in saculo vagantes a censuris, & poenis incurris ob non partitionem dist. Constit. Pauli IV.

§.3. Nos igitur pro Pastoralis officii nostri debito omnibus jus & iustitiam, ut decet, ministrare, neminique injuriam inferre, aut quemquam suis iuribus, ac legitimis defensionibus privare, aut alias indebite molestare volentes, sed singulorum Christianidelium animarum salutem ante omnia prospicere cupientes, singularum literarum Prædecessoris huiusmodi tenorem, ac si de verbo ad verbum infererentur presentibus pro expressis habentes, habita super his cum nonnullis venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super hoc negotio specialiter deputatis deliberatione matura, motu simili, ac ex certa scientia nostris, & de simili potestatis plenitudine, omnes, & singulos Apostatas, seu translatos in dictis literis comprehensos, & adhuc in saculo vagantes, quoscumque Ordinibus fuerint, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac aliis sententis, censuris & poenis quas ob non partitionem literarum prædictarum, seu alias quomodolibet incurserunt, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse absolvimus & liberamus.

§.4. Necnon super irregularitate per Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

eos contra tenorem dictarum literarum Missas celebrando, seu alias se divinis immiscendo forsitan contracta, dummodo in contemptum clavium id non egerint, misericorditer in Domino dispensamus, ac absolutos, & liberatos, ac dispensatos fore censemus.

§.5. Singulasque literas prædictas, ac in eis contenta & inde sequuta quæcumque, ad formam juris & sacrarum constitutionum reducimus, & reducta fore, sicque ab infra scriptis, & quibusvis aliis Iudicibus, ac prædictis Auditoribus & Cardinalibus, sublata eis & eorum cuilibet, quavis iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & interpretari debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

§.6. Et nihilominus omnes & singulas lites & causas hæctenus coram quibusvis Ordinariis, vel Delegatis Iudicibus etiam in Romana Curia introductas, & in quacumque instantia contra dictos Apostatas vel translatos, vel alias inter quasvis personas præmissorum occasione pendentes, etiam si instructæ sint, ad Nos advocamus, ac causas tam ad Nos advocatas in statu & terminis, quibus reperiuntur reassumendas, necnon quam & quas quæcumque persone ecclesiasticæ, & regulares, ac etiam seculares, necnon Conventus, Collegia, & Universitates dicta occasione, seu in præmissis communiter, vel divisim interesse putantes, contra dictos Apostatas, vel translatos, aut alios quoscumque active vel passive civiliter, vel criminaliter, ac realiter & personaliter vel mixtum habent & movent, aut habere vel movere volent & intendunt, cum omnibus & singulis incidentibus, dependentibus, emergentibus, & annexis, totoque negotio principali, quoad profectos videlicet in Alma Urbe & eius districtu, & alios in ea presentes dilecto filio nostro Jacobo tit. S. Mariæ in Cosmedin. Presbytero Cardinali Sabello nuncupato, nostro in dictis Urbe, & districtu Vicario generali, seu ejus Locumtenenti, extra Curiam vero Ordinario loci, ac Superiori Monasterii, in quibus prima & originaria professio per quemlibet ex Apostatis & translatis prædictis emissæ fuerit, necnon obtinenti primam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, seu Metropolitanæ, vel alii Superiori loci huiusmodi, seu antiquiori Canonico pro tempore residenti per eos conjunctim, visis in primis & diligenter inspectis & examinatis dispensationibus, facultatibus, licentiis, & indultis per eosdem Apostatas & translatos quomodolibet obtentis, ac processibus desuper habitis, & causis in eis allegatis mature discussis, ac prout justum & æquum fuerit, verificatis & probatis, summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, ac sola veritate inspecta, appellatione postposita audient. cognoscen., & juxta juris: sacrarum constitutionum dispositionem sine debito terminan. committimus, & mandamus.

Et super irregularitate per eosdem contracta dispensat.

Et dictam Pauli IV. Constit. ad formam juris, & sacrarum Constitutionum reduct.

Advocat etiam ad se omnes causas contra eosdem coram quibusvis Iudicibus introductas, easque summarie, & juxta dispositionem juris, & sacrarum Constitutionum, cognoscendas committit Vicario Urbis & respectu Ordinis locorum, & Superioribus Monasteriorum &c.